

BOSHLANG'ICH SINIF O'QUVCHILARI TARBIYASIDA OTA-ONALAR BILAN HAMKORLIKNI TASHKIL ETISH METODIKASI.

G'ofirova Gulchehra

Osiyo Xalqaro Universiteti. Pedagogika psixologiya Kafedراسي

1-kurs talabasi Ijtimoiy fanlar va texnika

Annotatsiya. Ushbu maqola boshlang'ich sinf o'quvchilarini tarbiyalashda o'qituvchilar va ota-onalar o'rtasidagi hamkorlikni tashkil etishning keng qamrovli metodologiyasini taklif qiladi. Mavjud adabiyotlarni tahlil qilish, samarali usullarni muhokama qilish va amaliy natijalarni taqdim etish orqali ushbu maqola o'qituvchilarga ota-onalarning yosh o'quvchilarni o'qitish va rivojlantirishga jalb qilinishini kuchaytirish bo'yicha amaliy strategiyalarni taqdim etishga qaratilgan.

Kalit so'zlar: boshlang'ich ta'lim, ota-onalarning ishtiroki, hamkorlik, tarbiya, metodika.

Ota-onalarning bolaning ta'limiga jalb etilishi uzoq vaqtdan beri ularning akademik muvaffaqiyati va umumiy rivojlanishining hal qiluvchi omili sifatida tan olingan. Boshlang'ich maktab ta'limi sharoitida o'qituvchilar va ota-onalar o'rtasidagi hamkorlikni rivojlantirish, bu davrning bola hayotidagi shakllanishi tufayli ayniqsa muhimdir. Ushbu maqolada mavjud tadqiqotlar va amaliy tushunchalarga asoslanib, bunday hamkorlikni tashkil etish metodologiyasi keltirilgan.

Adabiyotlarni ko'rib chiqish shuni ko'rsatadiki, ota-onalarning ishtiroki bolaning ilmiy yutuqlari va ijtimoiy-emotsional rivojlanishining turli jihatlariga ijobiy ta'sir qiladi. Tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki, ota-onalar farzandining ta'limi bilan faol shug'ullanganda, talabalar yuqori darajadagi motivatsiya, yaxshi xulq-atvor va akademik ko'rsatkichlarni namoyish etishadi. Bundan tashqari, o'qituvchilar va ota-onalar o'rtasida hamkorlik katta talaba ishtirok bilan bog'liq qilingan, tushgan dropout stavkalari, va kengaytirilgan umumiy maktab muvaffaqiyat.

Boshlang'ich sinf o'quvchilarini tarbiyalashda ota-onalar bilan hamkorlikni tashkil etish uchun tavsiya etilgan metodologiya bir necha asosiy qadamlarni o'z ichiga oladi:

- Aniq aloqa kanallarini yaratish: o'qituvchilar va ota-onalar o'rtasida doimiy muloqotni osonlashtirish uchun ota-onalar va o'qituvchilar konferentsiyalari, axborot byulletenlari va raqamli platformalar kabi ochiq va qulay aloqa kanallarini yarating.

- Ota-onalarni qaror qabul qilishga jalb qilish: ota-onalarni maktab qarorlarini qabul qilish jarayonlarida, masalan, o'quv dasturlarini ishlab chiqish, darsdan tashqari mashg'ulotlar va siyosatni shakllantirishda ishtirok etishga undash, ularning ovozi eshutilishi va qadrlanishini ta'minlash.

- Ota-onalar ta'limi bo'yicha seminarlar o'tkazish: ota-onalarni farzandining uyda o'qishini qo'llab-quvvatlash uchun zarur bilim va ko'nikmalar bilan jihozlash uchun seminarlar va seminarlarni taklif eting, shu jumladan uy vazifalariga yordam berish, savodxonlikni rivojlantirish va o'qituvchilar bilan samarali muloqot qilish strategiyalari.

- Oilani jalb qilish tadbirlarini targ'ib qilish: jamiyat tuyg'usini rivojlantirish va oilalar va maktab o'rtasidagi munosabatlarni mustahkamlash uchun oilaviy ko'ngilochar kechalar, savodxonlik yarmarkalari va madaniy bayramlar kabi oilaviy tadbirlarni tashkil qiling.

- Texnologiyadan foydalanish: muloqotni soddalashtirish, resurslarni almashish va ota-onalarga farzandining akademik taraqqiyoti va maktab faoliyatiga Real vaqtda kirish imkoniyatini berish uchun onlayn portallar va mobil ilovalar kabi texnologik platformalardan foydalaning.

Boshlang'ich sinf o'quvchilarini tarbiyalashda ota-onalar bilan hamkorlikni tashkil etish bolalarning yaxlit rivojlanishi uchun juda muhimdir. Mana, maktablar ota-onalarni ta'lim va tarbiya jarayoniga samarali jalb qilish uchun qabul qilishi mumkin bo'lgan metodologiya:

- Aniq aloqa kanallarini yaratish: ota-onalarni farzandining taraqqiyoti, bo'lajak voqealar va har qanday xavotirlar haqida xabardor qilish uchun axborot byulletenlari, elektron pochta xabarlari, xabar almashish ilovalari va ota-onalar yig'ilishlari kabi bir nechta aloqa kanallarini yarating.

- Ota-onalarga yo'naltirish dasturlari: o'quv yilining boshida ota-onalarni maktab siyosati, o'quv rejasi, kutilishi va farzandining o'quv safarini qo'llab-quvvatlash usullari bilan tanishtirish uchun yo'naltirish dasturlarini o'tkazing.

- Ota-onalarni jalb qilish imkoniyatlari: ota-onalar uchun sinflarda ko'ngillilik qilish, maktab tadbirlarida yordam berish yoki ota-onalar uyushmalarida ishtirok etish kabi maktab tadbirlarida ishtirok etish uchun turli imkoniyatlarni taklif eting.

- Muntazam taraqqiyot yangilanishlari: taraqqiyot hisobotlari, ota-onalar konferentsiyalari yoki onlayn portallar orqali talabalarning akademik taraqqiyoti, xulq-atvori va ijtimoiy rivojlanishi haqida muntazam yangilanishlarni taqdim eting. Ota-onalarni savol berishga va tushuntirish izlashga undang.

- Seminarlar va seminarlar: ota-ona tarbiyasi, bola rivojlanishi va ta'limiga tegishli mavzularda seminarlar va seminarlar tashkil etish. Mutaxassislarni ota-onalarga farzandlarining o'qishi va farovonligini qo'llab-quvvatlashga yordam beradigan tushunchalar va strategiyalarni baham ko'rishga taklif qiling.

- Ota-onalar uchun ta'lim materiallari: ota-onalarga ota-onalarning samarali amaliyoti, uy vazifalariga yordam berish, savodxonlik, hisoblash va boshqa tegishli mavzular bo'yicha o'quv materiallari, manbalar va ko'rsatmalar berish.

- Birgalikda maqsad qo'yish: ota-onalarni farzandlari uchun ilmiy va xulq-atvor maqsadlarini belgilashga jalb qilish. Ularni o'qituvchilar bilan birgalikda bolaning ehtiyojlari va qiziqishlarini qondiradigan individual o'quv rejalarini ishlab chiqishga undang.

- Uy-maktab hamkorligini rag'batlantirish: ota-onalarni sinf mavzulari bilan bog'liq mashg'ulotlar, o'qish va munozaralar orqali uyda o'qishni kuchaytirishga undash orqali uy va maktab o'rtasidagi hamkorlikni rivojlantirish.

- Yutuqlarni nishonlang: maktabda ham, uyda ham o'quvchilarning yutuqlari, muhim bosqichlari va yaxshilanishlarini tan oling va nishonlang. Ota-onalarning farzandining o'sishi va rivojlanishini qo'llab-quvvatlashdagi sa'y-harakatlarini tan oling.

- **Qayta aloqa mexanizmi:** ota-onalardan maktabdagi tajribalari, takomillashtirish bo'yicha takliflar va qo'shimcha yordamga muhtoj bo'lgan sohalar haqida ma'lumot to'plash uchun qayta aloqa mexanizmini yaratish.

- **Madaniy sezgirlik:** oilalarning turli madaniy kelib chiqishi va tarbiya uslublarini tan oling va hurmat qiling. Aloqa va jalb qilish strategiyalari madaniy jihatdan sezgir va inklyuziv ekanligiga ishonch hosil qiling.

- **Doimiy takomillashtirish:** ota-onalarni jalb qilish tashabbuslarining samaradorligini muntazam ravishda baholang va geribildirim, baholash va o'zgaruvchan ehtiyojlar asosida strategiyalarni kerak bo'lganda sozlang.

Bu metodologiyasi amalga oshirish orqali, maktablar ota-onalar bilan kuchli hamkorlik mustahkamlash mumkin, bolalar ilmiy, gullab-yashnab mumkin qo'llab-quvvatlovchi bir muhit yaratish, ijtimoiy, va hissiy. Topilmalar muhim boshlang'ich maktab yillarida ota-onalarni farzandining ta'lim va tarbiyasiga jalb qilish bo'yicha faol chora-tadbirlarning muhimligini ta'kidlaydi. O'qituvchilar va ota-onalar o'rtasidagi hamkorlikni rivojlantirish orqali maktablar yosh o'quvchilarning yaxlit rivojlanishini ta'minlaydigan qo'llab-quvvatlovchi o'quv muhitini yaratishi mumkin. Biroq, barcha oilalar o'zlarini xush kelibsiz va ishtirok etish huquqini his qilishlarini ta'minlash uchun til to'siqlari, madaniy farqlar va ijtimoiy-iqtisodiy tafovutlar kabi ota-onalarning ishtiroki uchun potentsial to'siqlarni tan olish va hal qilish juda muhimdir.

Xulosa va takliflar: Xulosa qilib aytganda, o'qituvchilar va ota-onalar o'rtasidagi samarali hamkorlik boshlang'ich maktab o'quvchilarining akademik muvaffaqiyati va umumiy farovonligini oshirish uchun juda muhimdir. Ushbu maqolada keltirilgan metodologiya maktablarga ota-onalarni ta'lim va tarbiya jarayoniga sherik sifatida jalb qilish uchun tizimli yondashuvni taqdim etadi. Oldinga siljish, maktablar uchun uy va maktab o'rtasidagi mazmunli hamkorlikni rag'batlantiradigan strategiyalarga ustuvor ahamiyat berish va sarmoya kiritish, shu bilan o'quvchilarning muvaffaqiyati uchun imkoniyatlarni maksimal darajada oshirish zarur. Kelajakdagi tadqiqot ishlari ota-onalarni jalb qilish tashabbuslarining talabalar natijalariga uzoq muddatli ta'sirini baholashga, erishish qiyin bo'lgan ota-onalarni jalb qilish uchun innovatsion

yondashuvlarni o'rganishga va o'qituvchilar va oilalar o'rtasidagi aloqa va hamkorlikni osonlashtirishda texnologiyaning rolini o'rganishga qaratilishi mumkin. Bundan tashqari, turli madaniy va ijtimoiy-iqtisodiy kontekstlarda qiyosiy tadqiqotlar boshlang'ich maktab sharoitida o'qituvchilar va ota-onalar o'rtasidagi hamkorlikni rivojlantirishning samarali strategiyalari haqida qimmatli tushunchalarni berishi mumkin.

Adabiyotlar.

1. Arendt, H. (2006). *Between past and future: Eight exercises in political thought*. Penguin Books.
2. Bergeron, I., & Deslandes, R. (2011). Teachers' first meeting with groups of parents of elementary students at the beginning of the school year: Parents' expectations and responses to the expectations. *International Journal about Parents in Education*, 5(2), 43–55.
3. Denessen, E. (2020). The Netherlands. Parental involvement in the Netherlands. In A. Paseka & D. Byrne (Eds.), *Parental involvement in European education systems. Critical perspectives* (pp. 64–76). Routledge.
4. Denessen, E. (2020). The Netherlands. Parental involvement in the Netherlands. In A. Paseka & D. Byrne (Eds.), *Parental involvement in European education systems. Critical perspectives* (pp. 64–76). Routledge.
5. Westergård, E. (2013). Teacher competencies and parental cooperation. *International Journal about Parents in Education*, 7(2), 91–99.
6. Theodorou, E. (2008). Just how involved is “involved”? Re-thinking parental involvement through exploring teachers' perceptions of immigrant families' school involvement in Cyprus. *Ethnography and Education*, 3(3), 253–269. <https://doi.org/10.1080/17457820802305493>
7. Onderwijs in Cijfers. (2016b). Leeftijd van personeel in het primair onderwijs [Age of personnel in primary education]. <https://www.onderwijsincijfers.nl/kengetallen/po/personeel-po/aantallen-leeftijd-personeel-p>